

Baba Basra Sources 37

רמב"ם הלכות עדות פרק טו הלכה א

כל עדות שתבא הנאה לאדם ממנה אינו מעיד בה שזה הוא כמעיד על עצמו, לפיכך בני העיר שבא מערער לערער עליהם במרחץ או ברחוב של עיר, אין אחד מבעלי העיר מעיד בדבר זה ולא דן א עד שיסלק עצמו בקנין גמור ואחר כך יעיד או ידין.

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף מד עמוד ב

גופא, אמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל: המוכר שדה לחבירו שלא באחריות - אין מעיד לו עליה, מפני שמעמידה בפני בעל חובו. היכי דמי?

אי דאית ליה ארעא אחריתי, עליה דידיה הדר! אי דלית ליה ארעא אחריתי, מאי נפקא ליה מינה? לעולם דלית ליה ארעא אחריתי, דאמר: לא ניחא דליהוי לוח רשע ולא ישלם. סוף סוף לגבי אידך נמי לוח רשע ולא ישלם הוא! דאמר: להכי זביני לך שלא באחריות.

ר"י מיגאש מסכת בבא בתרא דף מה עמוד א

לא ניחא ליה דליהוי לוח רשע ולא ישלם. יש כאן לשאול היכי חיישינן ליה בעדות שקר כי היכי דלא ליהוי לוח רשע ולא ישלם והא רשע דעד שקר טפי חמיר ואלים מרשע דלוח רשע ולא ישלם ולא עוד אלא דהא אשכחן דקרייה רחמנא לעד שקר רשע דכתיב והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע דהא אוקימנא בעדים זוממין הכתוב מדבר דאמר עולא מנין לעדים זוממין מן התורה דכתיב והצדיקו את הצדיק וגו'. וכיון דקרייה רחמנא לעד שקר רשע היכי חיישינן ליה דקא מסהיד עדות שקר כי היכי דלא להוי רשע ולא ישלם וא"ת דהא דלא מקבלינן סהדותיה לאו משום דחיישי ליה דמכוין לאסהודי עדות שקר הוא אלא משום דחיישינן דילמא מינטא דעתיה בסהדותא הא ליכא למימר הכי דכי חיישינן למינטא דעתא ה"מ לגבי דיינא שהוא דבר תלוי בראיית הלב דאיכא למימר דלא חזי זכותא למאן דסני וחובה למאן דרחים ליה אבל גבי סהדא כיון דהוא דבר התלוי בראיית העין מאי מינטא דעתא איכא הלכך ליכא למימר הכי. ויש להשיב בשאלה זו דהא דאמרינן דלא ניחא ליה דלהוי לוח רשע ולא ישלם לא לצאת ידי שמים הוא דלא ניחא ליה בהכי דאי משום ידי שמי' כיון דלית ליה מידי מאי אית ליה למעבד הוי ליה אנוס ואנוס רחמנא פטריה אלא הא דלא ניחא ליה בהכי לצאת ידי הבריות הוא דכיון דחזי ליה דלוח ולא ישלם קרו ליה רשע ומש"ה חיישינן שמא מסהיד עדות שקר כי היכי דלא ליהוי גבייהו לוח רשע ולא ישלם ולא איכפת ליה ברשע דעד שקר דהא לא ידעי אינשי אי אסהיד עדות שקר או לא אי נמי יש להשיב דהא דלא מקבלינן סהדותיה לאו משום דחיישי' דעדות שקר הוא אלא משום דכיון דלא ניחא ליה למהוי לוח רשע ולא ישלם דאשתכח דקא מטי ליה הנאה מסהדותיה ה"ל כמאן דמסהיד לנפשיה דלא מקבלינן מיניה ולא משום דחיישינן ליה בההוא סהדותא אלא משום דלא מקרי עד כלל.

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף מג עמוד א

וכי מסלק נפשיה מיניה מי מסתלק? והתניא: בני עיר שנגנב ספר תורה שלהן - אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר; ואם איתא, ליסלקו בי תרי מינייהו ולידיינו! שאני ס"ת, דלשמיעה קאי. תא שמע: האומר תנו מנה לבני עירי - אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר; אמאי? ליסלקו בי תרי נפשייהו ולידיינו! הכא נמי בס"ת. ת"ש: האומר תנו מנה לעניי עירי - אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר; ותסברא? עניי שקלי, דייני מיפסלי? אלא אימא: אין דנין בדייני עניי אותה העיר, ואין מביאין ראייה מעניי אותה העיר; ואמאי? לסתלקו בי תרי נפשייהו ולידיינו! הכא נמי בספר תורה. ואמאי קרי להו עניי? דהכל אצל ספר תורה

עניים הן. ואיבעית אימא: לעולם כדקתני עניים ממש, ובעניי דראמו עלייהו. והיכי דמי? אי דקיץ להו, ליתבו בי תרי מינייהו מאי דקיץ להו ולידיינו! הכא במאי עסקינן - דלא קיץ להו. ואב"א: לעולם דקיץ להו, וניחא להו, דכיון דרווח - רווח.

חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף מג עמוד א

ואמאי ליסתלקו בתרי מינייהו ולדיינוהו, בעדותן, וכן נמי תלתא מינייהו להיותן דיינין, וכשאינן להן נמי קרובין בעיר דא"כ אכתי נוגעין בעדותן הן לקרוביהן, ואיכא למידק וכי מסתלקין מאי הוי והא בעינן תחלתו וסופו בכשרות ואפי' בדיני ממונות וכדאמר' בפ' יש נוחלין בהיה יודע לו בעדות עד שלא נעשה לו חתנו או שהיה קרוב ונתרחק, וכתב הראב"ד ז"ל זה לשונו, כי בעינן הכי ה"מ בפסלות דגופא או בפסלות דקורבא אבל הכא משום חשדא דנוגעין בעדותן וכי תסלק חשדא כשרין בין לעדות בין לדין ע"כ, ולשון אחר פי' דגבי ממון לא מיקרי תחלתו בפסלות דכיון דמטי ליה הנאה מיניה לאו בר עדות הוא כלל והשתא הוא דחאיל עליה שם עד והו"ל תחלתו וסופו בכשרות, דההיא שעתא לאו עד הוא כלל דאין אדם מעיד לעצמו ודמאי לההיא דאמרינן במס' מכות (ו' א') אלא מעתה רובע יציל הורג יציל במקיימי דבר הכתוב מדבר והני לאו עדים נינהו אבל בפסול אחר עדים פסולין מיקרו, והרמב"ן ז"ל תירץ שלא נאמר תחלתו בפסלות אלא במי שהיה קרוב ונתרחק או פסול הגוף אחר שהרי זה מעיד למי שהיה קרובו בשעת ראייה אבל כאן שעכשו נסתלק מממון זה אין זה מעיד לקרובו ולא למי שהיה קרובו בשעת ראייה שהרי ממון אחרים הוא ולא שלו ולא אחרים הוא מעיד, כללו של דבר אין אדם מעיד לאותו שהיה פסול לו בשעת ראייה אבל היה פסול לזה בשעת ראייה מעיד באותו עדות לאחרים שהרי תחלתו כשר הוא אצלם, וזה הטעם מספיק למי שהיה יודע עדות לקרובו ונסתלק אותו קרוב מאותו ממון שהוא כשר, ע"כ:

תוספות מסכת נדה דף נ עמוד א

וא"ת בפרק חזקת הבתים (שם דף מג.) דפריך וליסלקו בי תרי מינייהו ולידיינו הא בפ' יש נוחלין שהבאתי פוסל תחלתו בפסול וסופו בכשרות וכי תימא לדון כשר טפי והתנן כל הכשר לדון כשר להעיד וי"ל דמתניתין מיירי בלהבא כל הכשר לדון להבא כשר להעיד מה שיראה מכאן ולהבא.

משנה למלך הלכות עדות פרק ה הלכה ד

[ד] נמצא אחד מהם קרוב או פסול בטלה העדות כו'. היכא דנמצא אחד מהם פסול מחמת שנוגע בעדות תתקיים העדות בשאר כ"כ הריב"ש ש סימן קס"ח וקצ"ה ועיין במ"ש הרב בעל המפה בסי' ל"ו ס"א מהריט"ץ סי' רי"ח. ועיין בבעה"ת שער נ"א ח"ד סימן ט' שכתב הפך דברי הריב"ש ז"ל. ודין זה הוא תמוה בעיני דהיכא דנפסל משום נוגע בדבר לא אמרינן עדותן בטלה וכדמוכח סוגיא דמכות דאמרינן במקיימי דבר הכתוב מדבר. שוב ראיתי להרא"ש כלל ג' סימן י"ג שכתב כדברי בעה"ת דבפיסול ממון נמי אמרינן נמצא אחד מהם פסול עדותם בטלה ודבריהם נפלאו ממני וזכורני שכמה מרבוותא מסכימים לסברא זו של הריב"ש והדבר צריך הכרע וצ"ע

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כג עמוד ב

אמר רבי אלעזר: בבא הוא ואחר לפוסלן. - כל כמיניה? נוגע בעדותו הוא! - אמר רב אחא בריה דרב איקא: כגון שקרא עליו ערער. - ערער דמאי? אילימא ערער דגזלנותא - כל כמיניה? נוגע בעדותו הוא! אלא: ערער דפגם משפחה. רבי מאיר סבר: הני אמשפחה קמסהדי, ואיהו ממילא קפסיל. ורבנן סברי: סוף סוף נוגע בעדותו הוא.

כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: מחלוקת בשתי כיתי עדים, דרבי מאיר סבר: צריך לברר, ורבנן סברי: אינו צריך לברר. אבל בכת אחת - דברי הכל אין יכול לפוסלן. אמרו לפניו רבי אמי ורב אסי: אין שם

אלא כת אחת, מהו? - אין שם אלא כת אחת? והאמרת: אבל בכת אחת - דברי הכל אין יכול לפוסלן! - אלא: נמצאת כת שניה קרובין או פסולין, מהו? - אמר להן: כבר העידו עדים הראשונים. איכא דאמרי, אמר רב אשי: כבר העידו עדים הראשונים.

רש"י מסכת סנהדרין דף כג עמוד ב

כבר העידו הראשונים - (כת ראשונה) כשנמצאת כת שניה פסולה, כבר נתקבלה בכשרות עדותן של אלו המעידים על הפסול, ועדיין לא היה נוגע בעדות, ומאחר שנתקבלה בהכשר נאמנין לפסול את הראשונים, לישנא אחרינא: כבר העידו העדים הראשונים, כת ראשונה שהעידו בעדותן של בעלי דינן ומהימני, דכיון דשניה פסולה תו לא מפסלי קמאי, דהוה ליה נוגע בעדות, ולשון ראשון נראה, מדנקט בהאי לישנא כבר העידו.